СВОБОДА



SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 72. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок, 29-го березня, 1937. VOL. XLV. No. 72. Jersey City, N. J., Monday, March 29, 1937. THREE CENTS

КАМПАНІЯ ПРОТИ СИДЯЧИХ СТРАЙКІВ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ

ВАШИНҐТОН.—Промисловці й банкирі збираються до завзятої кампанії проти сидячих страйків. Вони напирають усіми способами, що стоять їм до розпорядимости, на конґрес і федеральний уряд не дати робітникам уживати цього способу боротьби проти промисловців.

По всіх ґазетах краю розголошують широко довгу телеґраму до віцепрезидента Ґернера й сенату, котру вислала ґрупа бостонських промисловців, банкирів і публіцистів під проводом Лоренса Ловела, спенсіонованого президента Гарвардського університету. В цій телеґрамі взивається уряд і конґрес покласти край сидячим страйкам як узброєним повстанням проти самого уряду.

СЕКРЕТАРКА ПРАЦІ ПРО СИДЯЧІ СТРАЙКИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретарка праці Перкинс вислала до конґресмена Джана МекКормика з Месечусетса лист у відповідь на його конґресову промову, звернену проти неї.

Місс Перкинс каже в цьому листі, що поширення в Америці сидячих страйків не можна вважати за ніякий широко закроєний рух проти закона або проти цивільної влади, або за бажання змінити розуміння приватної власности, але за звичайне зусилля робітників з звичайними ціллями.

Вона підчеркує, що публичні урядники можуть причинитися до розвязки тяжкого питання відносин між робітниками й підприємцями не перекручуванням фактів, не душенням робітничих заходів за поправу своєї долі, але признанням робітникам права й можности виступати збірно в обороні своїх інтересів.

ГРОМИЛЬСЬКИМИ СПОСОБАМИ ПРОТИ СИДЯЧИХ СТРАЙКІВ.

НЮ ЙОРК. — Як 19 робітників „Ечед Продактс Корпорейшен" проголосили страйк і засіли в фабриці підприємства в Лонґ Айленд Сиੀті, заряд фабрики вислав проти них банду громилів, котрі їх силою витягнули з фабрики на вулицю. Поліційні урядники приглядалися цьому й не хотіли вмішуватися.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК ШОФЕРІВ „ТРОКІВ" З ПОЖИВОЮ.

БОФАЛО (Ню Йорк). — У самий передодень Великодня вибух тут страйк візників вантажних авт, що розвозять ярину й свіжі овочі.

Провідники страйкуючих робітників обчисляють число страйкарів на 600. "Окружна рада промислових відносин" старається полагодити страйк, щоби населення не терпіло через недостачу средств поживи.

РОЗСЛІД НАД ПОВІТРЯНОЮ КАТАСТРОФОЮ.

ПИТСБУРҐ (Па.). — Федеральний і стейтовий уряди це далі ведуть розсліди над причинами розбиття літака підприємства „Трансконтинентел енд Вестерн Ер", підчас котрого згинули 13 осіб. Підприємство заявило, що його розсліди доказують, що причиною катастрофи було те, що крила літака підчас лету покрилися так грубою верствою леду, що летун не міг порушувати рухомою частиною крила, чого треба для вдержання літака в рівновазі.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНКИ ЗА ПИСАНКИ.

КЛІВЛЕНД (Огайо). — На конкурсі крашанок, улаштованім ґазетою „Прес", судді признали першу нагороду в сумі 25 долярів за найкращі писанки пані М. О. Розуміло.

Пані Розуміло предложила на конкурс три писанки, розмальовані типічним українським ґеометричним орнаментом кількома красками.

Другу нагороду в сумі 10 долярів признано пані Бравш за найбільше гумористичну писанку, а третю нагороду в сумі 5 долярів пані Ренвик за найбільше оригінальні писанки.

БОРОТЬБА ПРОТИ БУТЛЕҐЕРСТВА ВУГЛЯ.

ШАМОКИН (Па.). — О. Дж. Петрович, парох церкви св. Марії в Колпмонті, заявив у своїх зізнаннях перед комісією для розсліду вугляного бутлеґерства, встановленого стейтовим ґубернатором, що занепад законного вугляного промислу був викликаний кепським зарядом. Мовляв, вуглеві підприємства почали тратити бизнес, як вони почали достарчати покупцям кепське вугля й бути неточними в доставі. Бутлеґери продали сотки тисяч тон вугля, бо вони доставляли начас.

ЯК ТІЛО БОРЕТЬСЯ ПРОТИ НЕДУГИ.

ШІКАҐО. — На зборах Американського Союзу Патольоґістів і Бактеріольоґістів виступив д-р Валі Менкин, професор Медицини в Гарвардськім університеті, з рефератом про своє відкриття хемічної матерії в людськім тілі, що за його розслідами, становить головний чинник боротьби тіла проти недуги. Вчений назвав цей складник левкотоксиною. Її продукують лише ушкоджені комірки тіла.

Д-р Л. Джуліянел з Ст. Луиса доказував, що заразливу очну недугу, звану трахомою, викликує невидима бактерія.

НАЙМЕНЧА ДИТИНА.

НЮ ЙОРК. — У місцевім шпиталі „Ізраел Зайон Госпитал" уродила пані Саверіо Віта з Блуклина дитину, яку лікарі вважають найменчою дитиною в медичній історії. Вона мала при вродженню всього 9 унцій, себто несповна фунт ваги. Дитина вродилася в пятім місяці вагітности. Лікарі сподіються, що вона буде жити.

КАРА ЗА ГРОШЕВУ ЗБІРКУ НА ВЕСІЛЛІ.

О. Іван Гайдукевич, гр.-кат. парох у Добрій Шляхотській, пов. Сянік, запрошений на весільну забаву до Михайла Демковича, уладив серед весільних гостей грошеву збірку на „Рідну Школу". Хтось повідомив про це поліцію і справою занявсь повітовий староста, який засудив о. Гайдукевича за недозволену збірку на 200 зол. гривни. Засуджений відкликався до сяніцького окружного суду, одначе після переведеної розправи його засуджено на ту саму кару, а крім того на заплату судових коштів. Оборонець засудженого адв. д-р Блавацький заповів касацію від цього присуду.

ВТОПИЛАСЯ В ВАННІ.

У Варшаві купалася дідичка 35-літня Я. Фричова в лазничці в ванні. Нараз вхопив її за серце корч, вона впала головою до води й втопилася. Всякий рятунок був спізнений.

УКРАЇНСЬКІ ТАНЦІ НА ЧЕСЬКІМ ВЕЧЕРІ.

„Єднота чехословацьких жінок" уладила у Празі в салі „Люцерна" свій традиційний вечір „Слованска беседа". Цього року взяли в ньому участь українські соколи, ґрупа яких виконала кілька українських народніх танців, що дуже подобалися глядачам. Найбільш подобався „Аркан". („Український Тиждень").

КЛАЙПЕДУ ОПАНУВАЛИ НІМЦІ.

З Ковна повідомляють: Литовські урядові круги не задоволені положенням в Клайпеді. На останньому засіданні соймику клайпедського краю відкинено знов, подібно, як і попередньо, всі внески литовської фракції, а також не вибрано ніодного литовця до будь-якої комісії. До комісій ввійшли лише німецькі посли.

КОМІСІЯ ДЛЯ ДОСЛІДІВ НАД НАЙНОВІШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ.

Наукове Товариство ім. Шевченка покликало до життя нову комісію (з черги 24-ту), якої завданням досліджувати найновішу українську літературу. Провід цеї комісії спочиває в руках проф. Яр. Гординського.

Комісія уладжує свої засідання в міру потреби і на цих засіданнях виголошується відповідні реферати та переводиться над ними дискусію.

ЖИДІВСЬКА АКАДЕМІЧНА МОЛОДЬ ПРОТЕСТУЄ ОДНОДЕННИМ ГОЛОДОВИМ СТРАЙКОМ.

У неділю, 28-го лютня ц. р. відбулися у Львові в Жид. Акад. Домі збори за запрошеннями жид. організацій і союзів молоді. По ряді рефератів збори ухвалили ряд резолюцій з домаганням рівноуправнення й безпеки по високих школах. Рівночасно ухвалили зачати одноденний протестаційний страйк і голодівку. Страйк тривав 24 годин, від неділі год. 18-та до понеділка год. 18-та. Студенти й студентки не приймали харчів. Цим вони запротестували проти заворушень по високих школах і домагаються своїх прав.

КОНФІСКАТА „ТРИЛЬОҐІЇ" СЕНКЕВІЧА.

„Роботнік Сльонзкі" повідомляє, що чеські митні власті в Боґуміні здержали кілька томиків видання „Трильоґії" Сенкевіча. Ці томики переслано редакції видавництво „Оссолінеум" у Львові, домагаючись девізового дозволу. Тому, що редакція Роботніка Сльонзкого" такого дозволу не могла одержати, пересилку відіслали назад до Львова.

Б. НАЧАЛЬНИК СЛІДЧОГО УРЯДУ ПЕРЕД СУДОМ.

Апел. суд у Варшаві розглядав справу б. підінспектора держ. поліції, б. начальника слідчого уряду в Лодзі, давніше урядуючого на просторі м. Львова, Носка, що відповідав за затаювання проступків деяких проступників у Лодзі. М. ін. закидують Носкові звязки з ноторичним у Лодзі проступником та потуранням його злочинам. В окр. суді оправдувався тим, що вдержував звязки зі згаданим проступником для добра служби, щоб мати опісля інфомаційний матеріял. Суд засудив підінспектора на півтора року вязниці. Апел. суд затвердив присуд окр. суду.

ЛЬВІВ У ЦИФРАХ.

В листопаді м. р. жило у Львові 316,948 осіб. В цьому місяці заключено 333 подружжя, в тому 148 римо-кат., 97 греко-кат., 21 мойсеевих і 5 евангелицьких. В згаданий час вродилося 293 дітей, у тому 164 римо-кат., 51 греко-кат. і 62 мойс. Померло в тому місяці 333, в тому 161 мужчин і 142 жінки. Найбільше жертв забрало запалення легенів, бо 36; на серце померли 34 особи, на чахотку 33, на рака 35, на старість 16 і т. д. Самогубств було 10.

ВТІКАЮТЬ ДІТИ Й СТАРУШКИ.

З Кишинева подають, що останніми днями перекралося через ріку Дністер з СССР до Румунії кілька дітей. Вони заявили, що не могли витримати в сов. школах. Перейшла Дністер з великим хрестом у долоні 70-літня старушка. Вона втекла перед погонею прикордонної сов. сторожі.

ШТУЧНО-ПОГНОЄНІ СНІГИ.

Москва. Ґазета „Соціялістіческое Земледеліє" бе на тривогу, що на залізничих стаціяхх курської округи лежать великі маси штучних погноїв. Ці погної накопичені просто під голим небом на снігу і псуються. На стації в Курську марнується так 37 тисяч тон азотових та фосфорових погноїв. Ніхто цим не журиться, ні колхози, ні машиново-тракторні стації, ні окружні комісаріяти хліборобства. Курський комісаріят хліборобства одержав крім того два і пів міліона карбованців на штучні погної, але купив їх лише за сто тисяч карбованців.

ЗЇЗД ЛІКАРІВ НЕВРОЛЬОҐІВ.

Цього року мають скликати до Львова перший зїзд лікарів-специялістів у ділянці неврольоґії з цілої Польщі. Конґрес лікарів-неврольоґів відбудеться в початках літа.

ВІДЗНАКА ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ У ПОЛЬЩІ.

Міністерство внутрішніх справ дало дозвіл призначити й вживати відзнаки Союзу Журналістів Польщі.

РЕВІЗІЇ.

Дня 25. лютня ц. р. поліція з Підгаєць, Голгіч і Завалова перевела основну ревізію в О. і Дм. Пастушенків у Мозолівці, пов. Підгайці. Сконфісковано кільканадцять томів, м. і. „Кобзаря", вид. д-ра В. Сімовича. Ревізія тривала від год. 7. рано до год. 1. поп.

НАРОД, ЩО ДБАЄ ПРО СЕБЕ.

Жидівська організація „Джойнт" прислала 300,000 долярів з Америки для жидівських орґанізацій в Польщі. Крім того та сама орґанізація рішила переслати на поміч для жидів у Польщі 2,400,000 долярів.

ПАСПОРТИ ДО НЕБА.

Власті Полуднево-Американської Унії впали на слід дивного обману. Европейські обманці продавали християнським туземцям у великій скількості „паспорти до неба" та робили на цьому знамениті інтереси. Ці паспорти коштували 5 шілінґів. Як казали продавці, посідачі чих паспортів мали підчас смерти держатися судорожно своїх убрань, щоб пустив їх св. Петро до неба.

СМЕРТНИЙ ВИПАДОК СПЛЯЧКИ.

До лічниці в Білостоці привезли шевця Фр. Хаєнцкого, недужого на рідку й досі в Білостоці ненотовану недугу сплячки. По сімох днях побуту в лічниці Хаєнцкі, не збудившися, помер.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН

ЛЬВІВ. — Дня 9 березня ц. р. відбулася перед львівським судом розправа проти студента прав Андрія Горницького, якого суд потягнув до відповідальности за фальшиві зізнання і приналежність до ОУН. В часі процесу Бандери і товаришів його притягнули були як свідка. Але на суді він відкликав свої зізнання, що їх складав в часі слідства, кажучи, що вони неправдиві, що їх вимусила поліція тортурами. Підсудний сказав, що його переслухували на поліції чотири дні і ночі безперервно, змушуючи його цілий час сидіти на твердім стільці без опертя, що справляло йому великі болі. Ось тоді він виявив свою приналежність до ОУН, як і те, що лише шляхом революції вдасться визволити українську націю, як це згадано в акті обвинувачення. Та суд не брав цього вияснення під увагу і засудив його на три роки тюрми.

ОСЬ ХТО КЕРУЄ УКРАЇНСЬКИМИ КОМУНІСТАМИ.

БЕРЕЖАНИ. — Перед судом присяглих в Бережанах відбувся процес проти одинацять членів так званої „Комуністичної Партії Західньої України". Серед тих ніби українських комуністів ми знаходимо такі прізвища: Давид Вебер, Еліза Вебер, Езра Ґольдман, Ґерш Гартен, Якуб Ляптер, Фішель Райзер, Натан Ліблінґ, Ушер Завберґер і Давид Вольф; а між ними знайшлися Степанія Горбата і Евзевій Різник. Як бачимо на одинацять комуністів були девять жидів і два українці.

ПОЛЯКИ ГРОМЛЯТЬ ЖИДІВ.

ВАРШАВА. — Антисемітизм приймає в Польщі чимраз більші розміри. По ріжних містах творяться сталі загони поґромщиків, які розбивають жидівські склепи і мешкання. В Познаню поґромщики розбили жидівські склепи футер і знищили товари на суму 30,000 долярів. Того самого дня вранці вони порозбивали кілька склепів і вкинули туди запальну матерію. Подібні виступи були і в інших польських містах. Жиди занепокоєні, вислали делеґацію до міністерства. Рівночасно з тим по цілій Польщі зростають дуже ціни на ріжні продукти. Цей зріст цін польські економісти приписують ніби економічній поправі в Польщі, але широке населення незадоволене з того й спихає за те вину на жидів.

ПОМЕРЛА ВЕЛИКА ПАТРІОТКА.

СТАНИСЛАВІВ. — Тут померла в 95 році життя велика українська патріотка Альбіна Яконович. Покійна родилася у священичій рідні. Коли підросла почала піклуватися своїми сестрами, а далі свої сили почала звертати на виховання українських молодих поколінь. До смерти працювала на полі рідного шкільництва. У своїм завіщанню записала свій, як на старокраєві відносини, величезний маєток для Рідної Школи. Цей маєток складався з кількох будівляних парцель в Станиславові і з двох домів. Записуючи те майно Покійна сказала: „Хочу причинитися до піднесення науки та поширення просвіти серед української молоді". Українські громадяни Станиславова справили Покійній величавий похорон.

ПОМЕР СИЛЬВЕСТЕР БАТЮК.

ТОВМАЧ. — В Стриганцях, товмацького повіту, помер на емеритурі учитель Сильвестер Батюк. Покійний прожив 57 літ і ціле життя був примірним українським патріотом. Попри учителювання брав участь в ріжних українських установах. Село в якому він помер справило йому величавий похорон. Домовину Покійного везли на селянському возі, запряженому в чотири пари коней. Було багато вінків. Біля читальні і кооперативи попрощали Покійного представники українських установ.

СКАРБНИК КОМІНТЕРНУ НЕ ХОЧЕ ВЕРТАТИ ДО МОСКВИ.

ПАРИЖ. — Паризький часопис „Матен" подає сензаційну вістку про те, що бувший німецький комуністичний посол до старого райхстаґу, Віллі Мінценберґ, який перейшов до Москви і при III Інтернаціоналі займав високе становище скарбника й начальника розділу субсидій, зірвав тепер з Комінтерном та відмовився вертати до Москви. З уваги на те, що Мінценберґ, як скарбник, знав дуже добре куди висилала Москва гроші на чужу пропаґанду, большевики залякалися його виступом й тепер Комінтерн виплачує йому за границею по двіста тисяч франків річно, щоб він тільки мовчав і не говорив нігде того, що знає.

ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА ОЛЕКСАНДРА ГАРКАВЕНКА.

БЕРЛІН. — Відомий український борець важкої ваги, Олександер Гаркавенко, здобув в Німеччині чемпіонат світа, відбираючи його від молодого німецького силача Ганса Шварца. Перед боротьбою ціла німецька преса широко розписувалася про обох змагунів, пророкуючи, очевидно, виграну для свого земляка. Та переміг українець.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Адр.: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРАВО ВЛАСНОСТИ Й ПРАВО ОСОБИ

З конґресу ще далі гримять гістеричні крики. „Нема нічого більше важного в державі під цю пору як сидячий страйк". — кричить сенатор Венберґ. Конґресмен МекКормик знайшов головного підбехтувача до сидячих страйків у секретарці праці, Перкинс, а Дейєс, конґресмен з Тексасу, котрий свого часу відкрив, що безробіття викликують іміґранти та що найкращою зарадою на кризу буде депортувати всіх іміґрантів, тепер радить поладити сидячі страйки так: засудити кожного страйкара на кару до 5,000 долярів або на річну вязницю! Або на обі кари!

За цим криком, як за всякою гістерією, є страх. У цьому випадку страх перед новиною, перед новим орудям у руках робітників, що борються за поправу своєї долі. Досі підприємці боролися проти робітників удержуванням тайних шпигів серед робітників, чорною лістою, викидуванням прихильників робітничої організації, надаванням джабів похилим і безхребетним робітникам, а коли це не помагало, викиданням з праці, провокуванням страйків, побоями й так далі. Робітники боролися юнією, страйком, пікетою. Всяко бувало з тою боротьбою. Аж тепер, попавши зовсім припадково на новий засіб боротьби, робітники сидячими страйками вивернули зовсім дотеперішні способи боротьби. І пікет уже не треба, і шпиги на багато не здалися, і страйколомів уже не можна вжити. Казали старі греки, кілько разів люди щось нового придумали, на волах усе шкіра трясеться, і тому тепер у конґресі репетують представники тих, що стоять проти робітників.

Наперед просять, благають, переконують. Запевняють фабрикантів, що з цього вийде комунізм, і запевняють робітників, що з цього вийде фашизм. Як це не помагає, кличуть на ратунок поліцію, стейтову владу, федеральну владу, суд. Домагаються арештів, судів, вязниць, грошевих кар. Радять бити всякого „винуватого", себто всякого, що з ними не годиться.

Тому треба піднести, коли серед цеї загальної гістерії знайдеться якийсь спокійний голос. Таким є, наприклад, промова сенатора Томаса, що звернула конґресові увагу на те, що справжнім „виновником" сидячих страйків є те, що зарібна заплата тепер не відповідає вимогам життя. Кілька літ тому міліони робітників сиділи без праці. Заплату робітникам збивано. Зрештою навіть, як не збивано, то ціни на все підростали вгору, бо доляр дешевів. Тепер роботи дещо рушилися. Почався промисловий рух. Ціни ростуть далі. Чи можна тут дивуватися, що робітники на всі способи пробують добитися відповідної заплати?

Ці слова зводяться до слів пані Герик на відкриттю великого віча в Карнеґі Гол у судовій справі: йде тут боротьба між двома правами: правом до власности й правом до життя. Підприємці кажуть, що уряд має лишень боронити їх права, права власності. Робітники кажуть, що крім права власности є ще право до життя, і його уряд теж мае боронити.

ЧИ МИ ГОТУЄМОСЬ ДО ВІЙНИ?

(Дискусийно-інформаційна стаття, надіслана з Европи).

I.

Знаю, що справа, яку порушую, а властиво спосіб, в який я її вияснюю і обороняю, не буде відповідати головним політичним напрямним „Свободи". Та користаю і тим разом з того, що одинока „Свобода" дає мені можність висказувати свобідно думки, хоч з ними часто й не погоджується, і порушую справу, яку вважаю важною і про яку повинні завчасу заговорити наші провідні люди. Бо якіб не були тут розбіжности, так принаймні треба добре знати цілій суспільности, що це за політичні розходження, що не дають нам обєднати наших сил біля одної ідеї. І треба вміти і хотіти говорити про ці справи спокійно й розважно. Не закриваймо нічого, а говорім про все отверто й ясно. Бо інакше грубо заплатимо за це в хвилі, коли знову буде рішатися доля нації, а ми знову будемо розбиті й без ясної й здійснимої політичної програми. Пишу про те, що мені на серці, а думаю, що як старий громадський діяч, маю до цього право, й то навіть у тім випадку, якби мої думки були гостро скритиковані й відкинені як — шкідливі. Бо навіть у тім останнім випадку буде з такої дискусії певна користь.

II.

Ще в січні помістило львівське „Діло" статтю наддніпрянського еміґранта В. Приходька під заголовком **„Чи хто з нас готується до війни?"** На її чолі помістив автор три цитати з чужих авторів на доказ, що нова велика війна наближається, що вона буде. Перший цитат є зпід пера французького політика А. Тардія і звучить:

„Чи війна неминуча? — Безперечно! Тільки безумці можуть це заперечувати".

Дуже можливо, що та стаття п. Приходька була вже в Америці обговорювана — однак порушені у ній справи є так важні, що не зашкодить і десять разів над нею застановитися. І тому і ми позволимо собі це зробити.

Українство по думці п. Приходька зовсім до цього моменту (цебто до війни) не готується, і тому стоїть безпечно **на порозі чергової катастрофи**, такої катастрофи, після якої можемо позбутися і тих надбань, що маємо нині.

Бувають періоди, коли цілі народи тратять здібність доброго думати і орієнтуватися в обставинах. Такі періоди називаються **„кризою"**, „затемнення", **„безголовіям"** та „хаосом".

І українство саме тепер, а набільш невідповідний момент — переживає такий період.

В Галичині укр. партії уже далі два роки жеруться з собою на тлі галицько - польських відносин, тратячи з поля зору інші питання **всеукраїнського** життя а зокрема недалекого военного конфлікту в Европі. Провідні галицькі чинники навіть ніколи не зійшлися, щоби в тій справі бодай обмінятись думками.

Нема поважних заходів в тій справі і по стороні наддніпрянських еміґрантів, а хоч є всілякі до того причини, то факт один: роботи нема.

Наслідки того є такі, що український загал не має **пляну** щодо майбутніх подій, а через те жде його неминуча поразка.

А треба мати на увазі, що підчас світової війни стала Україна „**потрібна**" доперва під кінець війни, а нині будуть її шукати з самого початку. Очевидно — при певних умовах. Бо „хто буде переговорювати з нацією, яка не всилі упорядкувати свої власні справи?". (Так писав полк. Ля Рок).

А дальше не забуваймо на це, що **„час працює проти нас"** (а не, як дехто думає — для нас), себто, що ми мусимо працювати надзвичайно **швидко**, бо всі інші працюють дуже швидко. Люди доброї волі мусять негайно зійтись і договоритись, що і як треба робити. **І** мусить існувати **свідомість відповідальности**. Колиж хтось і далі хоче хитрувати, затягати і саботувати, то проти них мусить знайтись рішуча мова.

Зрештою треба собі докладно вияснити міжнародню ситуацію і в тій цілі притягнути до праці всіх, що сидять десятками літ по чужих центрах та слідять за життям і роботою чужих народів.

Отце би були головні провідні думки п. Преходька. Друкуючи ці думки, „Діло" візвало до дискусії над його виводами — та досі ще ніхто не забрав в цій справі слова.

Однакож, коли мова про ці справи, то треба звернути увагу на новорічне слова Андрія Лівицького, що виступає як голова уряду Української Народньої Республики.

В тім „посланію" читаємо між іншим ось що:

„Вірячи в могучі сили нашого народу, шукаємо союзників посеред щирих і природних ворогів нашого ворога. Ми переконані, що великі держави дійдуть до порозуміння і до устаління спільної мети — знищити нарешті московське гніздо. А знищити для добра держав цілого світу, для добра тих народів сходу, котрі всіх сил своїх добувають у борбі за власну державність. **Уряд Української Народньої Республики** стався вже **підметом міжнародного права**, з котрим вже поважно числяться, а на переданню рішаючої акції буде з ним пертрактувати цілий світ яко з цілком рівнорядним чинником.

„Ми повинні відчути вимовну вагу теперішніх міжнародних подій, мусимо нарешті стягнутися. На національну карність, мусимо зімпонувати цілому світові нашою загально-національною солідарністю.

„Майже всі українці, відчуваючи потребу одного центру — тішаться, що задержався „традиційний Уряд Української Народньої Республики".

„А якою буде Україна? Буде самостійною Державою Українського Народу — в усякому разі нереакційною, бо на це не позволить сам суспільний склад незломаного ніким цього народу. Селянство буде тревалою підставою нашої держави. Досвідчене у тяжкій боротьбі проти московської навали — воно не на те визволить Україну, щоби шукати собі нових опікунів чи то зі сходу чи з заходу.

„Уряд Української Народньої Республики обробив уже технічні пляни державного відродження на висвободженій Україні. Коли надійде давно ожидана хвиля остаточних змагань за свободу народу, то наша державна управа прийде з довголітнім досвідом, щоби разом з тим народом боротись за внішну і внутрішню побіду. А коли надійдуть ясні дні побіди — то та управа доможе перемученому народові направити шкоди, зроблені йому московським пануванням і поробить перші кроки на свобідній дорозі державного будівництва. Устрій української держави і її конституція будуть такі, яких собі забажає свобідний, могучий, досвідчений у своїх терпіннях і геройській боротьбі суверенний Український Нарід".

Додамо, що на вступі „посланія" п. Лівицький признає, що українські патріоти мусіли призадуматися (на чужині) над причинами неудач та зазначує, що тоді на початках нашої державности, кожда партія хотіла мати таку державу, котра би відповідала партійній програмі даної партії.

Так! І це було нашим найбільшим нещастям. Бо зважмо лише: ті програми укладано ще під царатом, в „підпілю" на взірцях програм російських партій та без всякої політичної практики, набутої серед обставин явного конституційного життя. Авжеж і у москалів були ті програми уложені на підставі теоретичних міркувань — після наукових книжок та аґітаційних брошур. І тому, хоч найскрайніша московська партія, себ то большевицька, і віднесла в Росії остаточно побіду, — то всеж таки її політика була і є **дилетантська** і це вже нераз підносив д-р Масарик.

Дилетантизм — це є противенством до **фаховости**. Театром дилетантів — звемо театр аматорів, артистів незаводових.

Тому, коли упала царська чиновнича система — то всі москалі, що взялися до політики — не мали знання як вести на свободі політику. Тодішні діячі були більші або менші дилетанти, лише декотрі з них мали бодай добру освіту і знали, як в інших державах переходилося від деспотизму до конституційних, свобідних порядків.

До таких належав між іншим передовсім професор **Мілюков**, людина дуже освічена щодо цих справ. Але були і такі, котрі такої освіти не мали, як ось відомий знаменитий балакун **Керенський**.

Тим можна пояснити і те, що наші велико-українські партії, замісць організувати головну підставу кожної держави — то є **сильну армію** (до чого взагалі в суспільности багато охоти було), ломили собі голови над програмами та способами як їх впровадити в життя.

Наслідком того нечуваного політичного дилентантизму був так званий **„четвертий універсал"** Центральної Ради в Києві, котрим дня 22. січня 1918 р. проголошується (нарешті!) **самостійність і суверенність української держави.**

Цей універсал зачинається повідомленням про те, що московські большевики ідуть війною на Україну. А що було може одиноким у всесвітній історії, то це, що рівночасно в тім самім універсалі Центральна Рада приказувала **відпускати до дому українських жовнярів** і в обличчі надтягаючого ворога заповідала, що хоче зовсім розпустити всю українську армію, яка лише була.

В тім самім манифесті повідомляється загал, що в земельній справі комісія вибрана Центральною Радою вже виробила закон про скасування власности і соціялізацію землі.

Досить, що уже кілька днів по проголошенню того славного універзалу, що вискочив з голови ученого історика Грушевського — прийшлося цілій центральній Раді з Києва перед большевиками втікати. Правда, незадовго вернула знову під охороною німецьких багнетів, але німці пізнавши з якими „дипльоматами" мають до діла і т. Ц. Раду і її уряд розігнали, настановивши зі своєї ласки... гетьмана Скоропадського.

Заслужений історик Грушевський умів історію написати, але самому її творити не умів. Він виявив себе в політиці — Дилетантом. Тай ще підпав під вплив молодиків-дилетантів, якими любив себе окружувати.

Голова уряду У. Н. Р. Андрій Лівицький, кладе тепер натиск не „на програмки" а на те, що всіх мусить єднати, а саме вважає він клич: **„Україна понад все!"**

Розумно сказано, коли лиш всі ми, на еміґрації і в краю відповідно до цього клича приноровили всі свої змагання.

У всякому разі сам факт, що цей клич піднесено й з боку Уряду У.Н.Р., має своє значіння. Бо цей уряд шукає далі звязків з прихильними собі чужими державними урядами та з заграничними визначними організаціями інших поневолених Росією націй (нпр. з „Промсхеєм"), значить робить якусь роботу.

Не обійшлося нераз без ріжних гірких і іронічних заміток на рахунок того уряду (і від мене грішного також) але факт є фактом, що він видержав на своїм становищі й — далі існує. А на випаток війни — це не байдужна справа.

Скажу далі, що положення тепер таке, що ми ані тепер, ані в найближчій будучині якогось нового всеукраїнського уряду не будемо годні зложити. Тому, в котрій части світа і в котрій державі ми не жилиб, та до якої організації не належалиб, ми повинні налягати, щоб цей уряд був доповнений шляхом кооптації та через відповідні переговори. При тім доповненні абсолютно не належить брати на увагу якихось „партійних делегатів", бо вже дуже сумний досвід по обох сторонах Збруча научив нас достаточно, до чого це доводить. Мусимо покликати до співпраці що найвизначніших і найдосвідніших наших політиків. А і це треба взяти на увагу, що для обсадження дипльоматичних постів — знайдемо уже легко людей з виробленим „стажем" і з навязаними зносинами.

Ось це булаб моя відповідь на справи, порушені в статті п. Приходька „Чи хто з нас готується до війни?"

(Кінець буде).

Клим Обух.

М. О. Лейкін.

ПІД ЕСПАНСЬКИМ НЕБОМ

Гумористична повість.

(28)

— Італійська сколя має кілька відділи: сколя від Венеції, сколя від Фіренце, від Больоня, Неаполі, Парма і Роме.

— Про який ром оповідаєте? — спитав цікаво Іванів, бо думав, що він говорить про рум. — Чи в Еспанії є також цей напиток? Я пив досі лише ямайський.

— Що це ти плетеш... Не знаєш у чому річ і мішаєшся ні сіло ні пало! — насварила на нього жінка. — Нікому навіть і не снилося про напитки, а йому щось привиділося з румом!

— Колиж бо я виразно чув слово „ром".

— Капітан згадував про Рим і назвав це місто по французьки.

— Аґа... Пардон, пардон...

— Рафаельо! — пояснював далі капітан.

— Ах, так, так... Я чула багато про нього — говорила Глафіра Семенівна, та дивилася вже більше на капітана, ніж на образи.

Іванів глянув угору та сказав:

— Знаю дуже добре цей образ, бо я нераз бачив його у Петербурзі.

— Ти бачив копії та репродукції, а це оріґінал.

— Що мені зтого, що оріґінал, коли зовсім зблідний! Капітан стояв поруч Ґлафіри Семенівни та пояснював її:

— Не є ціна на той образ! Ніякі гроші не дасться за нього платити...

— Розумію, розумію. Це безцінний скарб.

Іванів підійшов до жінки та сказав:

— Чи не булоб уже досить тих оглядин? Можеб вийти на свіже повітря, бо тут душно.

— Якжеж „досить"? Треба все оглянути — сказала Глафіра Семенівна та глянула притьому на капітана, начеб просила в нього підтримки.

— Я гадаю, серденько, що можнаб оглянути решту завтра, а тепер можнаб ще трохи забавитися перед обідом.

— Я і не думаю. Мусимо все оглянути. Правда, капітане?

— Га, то собі оглядайте, а я собі сяду відпочати — сказав Іванів і сів на канапці.

Після образів італійських мистців, почалися образи голяндських малярів, починаючи Рембрандом, потім ішла флямандська школа: Рубенс, Ван Дайк. Як капітан остався сам із Глафірою Семенівною, поглядав на неї зальотно.

— Ваш чоловік, сеньор Іванів, великий прозаік — сказав тихцем.

— О, так... Він трохи тее... фільософ... Чи як це сказати би... Він матеріяліст, така вже вдача...

— Сі, сі... Матеріяліст, прозаік, та ви, мадам Іванів, — поет...

— О, ми маємо зовсім інакші вдачі... Наші характери ріжні...

— Сі, сі... Мадам жінка інакша — говорив капітан і знову глянув зальотно.

Глафіра Семенівна говорила зачервонівшись:

— Я люблю поезію, мистецтво.

— Сі, сеньора... Ви маєте велика сентимент, дуже велика сентимент... Як це по вашому?

— Хочете сказати: почування. Так, так, жінка все має більше почування, ніж мужчина.

— Сі, сі... Великі почування! — притакував капітан і сильніше стискав її руку.

Глафіра Семенівна червона як бурак шептала:

— Ах, капітане, я стидаюся ваших похвал.

— Я кохати таких дам... Одначе чоловік від вас...

— Мій чоловік чесна людина, одначе прозаік, а часом буває навіть брутальний — говорила, думаючи в душі: „Нема сумніву, що капітан почитає залицятися до мене. Невжеж я справді сподобалася йому зтакими запухлими устами?"

Глафіра Семенівна не звертала вже уваги на твори Рембрандта, Ван Дайка ні Тенірса, а ввесь час думала про капітана та про свої запухлі уста.

— Ніде вас не пустимо — говорив уже на вулиці Іванів. — Ви зїсьте з нами обід і вечерю. Може десь за містом? Як гадаєте, Глашо?

— Дуже радо, хіба що капітанові прикрилося наше товариство — сказала та зальотно глянула на молодого капітана.

— Дуже щасливий — сказав капітан, салютуючи — та під Мадрид не є ресторан.

— Може в якомусь городці?

— Сі, в парк...

Прикликали повіз і сіли так, що капітан сидів напроти Іванових, а як побачив, що Глафіра Семенівна не відлимає хустинки від уст, сказав візникові зупинитися перед аптекою, звідки приніс коробочку масти.

— Як маю вам подякувати за таку ввічливість? Я справді зворушена!

У ресторані Іванів посадив капітана поруч жінки, а сам сів напроти них, радився, що замовити.

— Добре булоб зїсти все по еспанськи, зупу, печеню та леґуміну — радив Іванів.

Та показалося, що ресторація має французьку кухню.

— До чорта! Тож нічого не остається, як еспанське вино! Гомре! — кликнув схвильований. — Ботелію Херес, ботелія Аліканте, ботелія Маляґа.

Глафіра, обурена, що стільки замовив вина, хотіла запротестувати, та саме в цій хвилині почула, що хтось делесенько торкнувся її ноги. Тому, що то не міг бути ніхто інший лише капітан, зачервонілась і змовкла. Вздумувала, як це собі пояснити. А може в Еспанії є такий звичай, який можна пояснити тим, що мужчини пристрасніші? В усякому разі нема в цьому нічого злого та коли навіть трохи збаламутить цього моряка, то ще тим не зрадить чоловіка.

При обіді пили багато з ріжних пляшок. Навіть Глафіра Семенівна дозволила собі на кілька чарок, а це найправдоподібніше причинилося до того, що не сердувалася та не дуже застидалася, коли капітан торкнувся її ноги.

Пили за здоровля падре Хозе та за його щасливу подорож до Барсельони. Обіцювали собі, що відвідають корабель, що на ньому служив капітан. Тимчасом смеркалося а з того скористав капітан і в хвилині, як Глафіра замочені в вино пальці, схопив її руку та не випускав. Жінка бронилася чоловіка, тому не противилася, лише сказала собі, що вже тепер держатиме руки на столі.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

В справі Пропамятної Книги У. Н. Союзу подаємо до відома членства, що на засіданні головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу з 17-го лютого 1936 року рішено таке:

Пропамятна Книга коштуватиме $5.00 за один примірник. Коли мова про членів У. Н. Союзу, то вони обовязані покрити тільки кошти висилки Книги та видатки, получені зі спеціяльною оправою цеї Книги. Ці кошти виноситимуть $1.00.

Член У. Н. Союзу може замовити ТІЛЬКИ ОДНУ КНИГУ ПО ЦІНІ $1.00. Те замовлення має наступити ЧЕРЕЗ ВІДДІЛ, до котрого дотичний член належить.

Тому відділи повинні виготовити списи тих членів, що бажають замовити цю Пропамятну Книгу, сколектувати від кожного належитість у сумі $1.00 та прислати замовлення разом з належитістю до адміністрації „Свободи". Замовлення треба надсилати впродовж наступних ТРЬОХ МІСЯЦІВ, а саме, березня, квітня і травня.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Відкриють бюст Т. Шевченка.

Злучені Українські Організації міста Клівленду видали відозву, яку розіслали по Америці, в якій повідомляють, що дня 18. квітня б. р. відбудеться в У. Н. Домі в Клівленді Шевченкове Свято, получене з відкриттям бюсту Т. Шевченка, який буде поставлений в Українськім Культурнім городі. Бюст є виконаний славним українським скульптуром Олександром Архипенком. На свято виготовлено спеціяльну програму, яка буде проголошена пізніше в часописах. Запрошено до участи в святі головні організації, як теж українські громади і товариства.

АЛЕНТАВН, ПА.

В память О. Басарабової.

Як попередніх років, так і цього року наше патріотичне жіноцтво, що гуртується в товаристві Союзу Українок ч. 40 рішило як найвеличавіше вшанувати память тієї першої жінки-націоналістки, що склала своє життя на жертівнику Української Нації.

Свято відбулося дня 14. лютого ц. р. і зачалося панахидою по Службі Божій. Підчас панахиди була переведена збірка яка принесла $5.30. Парох цеї громади о. Д. Сенета виголосив промову про велику жертву О. Басарабової і велике значіння тої посвяти для Української Нації.

Вечором зібралося громадянство в українській салі на святочний концерт в честь О. Басараб. Перед сценою виднів удекорований та освітлений портрет Героїні. Концерт зачався піснею „Боже великий Єдиний". Всі присутні стоячи у торжественному настрою вислухали молитви-пісні.

Свято отворила вступним словом п. Анна Маркович, зясовуючи вагу свята.

Відтак виступив жіночий хор під проводом п. І. Зазворського і відспівав „Ой не чайка" і „Тихо, тихо Дунай воду несе".

Деклямацію в честь О. Басарабової виголосила з чуттям п. Софія Саврук. Замітити треба, що деклямацію уложила сама декляматорка. Другу деклямацію п. з. „Поклін Твоїм тіням" виголосила п. К. Крамар. По відспіванню пісні „Ниво моя ниво" наступив реферат п. Анастазиї Вагнер, голови Союзу Українок. Гарно опрацьований і глибоко обдуманий реферат п. Вагнер полишив незатерті враження у всіх слухачів.

Присутний на салі краєвий делеґат п. О. Грибівський, хоч перемучений попередним переведенням зборів ОДВУ, запрошений, виголосив коротку, але сильну і патріотичну промову, яку присутні нагородили оплесками.

Відтак наступила продукція мішаного хору. Пісні: „Ой у полі ой у Б'аришполі", „Страшний Суд" і „Ой пряду пряду" виказали як багато праці вложили як диригент хору так і члени хочу, виконуючи вдатно такі трудні пісні.

По перерві наступило представлення під заголовком „Де Бога нема". Головні ролі пп. Савченко Ксеня як мати, Саврук Софія як віддана донька, Олекса Клапко, були обсаджені знаменито. Граючі виказали аматорські таланти, а присутні на салі зі сльозами в очах нагороджували їх бурею плесків. Прочі аматори п. Стефан Андрухів, п. Роман Бохно, п. Іван Мацьків і двоє дітей Олена Винярська і Стефанія Божко, вивязалися зі своїх роль як найкраще.

Кінцеве слово виголосила п. Софія Саврук, дякуючи за численну участь у цім святі і всім, що причинилися до величавости того свята. Свято закінчено відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Чистий дохід зі свята розподілено: $10.00 на Боевий фонд, $5.00 на політичних вязнів а $5.00 на Видавничий фонд Союзу Українок у Львові в честь Анни Йонкер. Гроші переслано через Обеднання.

За Комітет: **Пазя Гришко,** голова; **Софія Саврук,** секретарка; **Анна Маркович,** касієрка.

„ШКОЛА НА ПІСКУ"

Польська школа в очах польського педаґоґа.

Перед нами невеличка розмірами книжечка (72 стор. 16°) з таким наголовком: **Prof. Ludwik Skoczlas: Szkola polska na rozdrozu,** Варшава, видання оо. Єзуїтів, формат м. 16°, 74 стор. Читаєш і самий собі не віриш: гидкий пашквіль це — чи сумна дійсність? Та ні; автор книжечки відомий польський педаґоґ, автор ріжних педаґоґічних книжок, а до того ще ця книжечка це відбитка з місячника „Вяра і жицє", що його видають польські католицькі кола. Отже всякі сумніви відпадають, а відпадають ще й тому, що автор оперує таким віродостойним матеріялом, подає такі промовляючі арґументи, що мимохіть всякий читач набирає довіря до того, що має перед очима. А має не що іншого, як дуже важний і болючий акт обвинувачення сучасної польської школи — як научної і виховної інституції, акт, що виростає до величини своєрідного документу часу — в якому знаходиться сучасна польська школа.

То послухаймо, що говорить про ту школу проф. Скочиляс:

Польська суспільність, каже п. С., зовсім не знає, яка сьогоднішня польська молодь. Так нагально форсоване „виховане паньствово-обивательске" у ділянці виховання молоді зовсім збанкротувало, бо сучасна польська молодь зовсім здеморалізована. Дуже популярне серед неї безбожництво — і то зовсім явне, а доказом цього місячники, які сама молодь видає („Кузьня Млодих", „Свят Школьних") і у них виявляє свій атеїзм. Та не лише серед молоді такі настрої. Процес „Польскеґо Звйонзку Научицєльства Шкул Повшехних" (П. З. П. Н.), що видає „Пломика" — проти редакції „І. К. Ц." — виявив, що й там не все зовсім у порядку. Автор стверджує, що сучасна польська молодь зовсім непатріотична, навпаки густо-часто неґативно ставиться до держави й її вимог. Виявляється це в іґноруванні розпорядків шкільної влади, і в непошануванні своїх виховників. Державні свята — з невідлучною суспільно-державницькою реторикою — каже автор — пригадують найгірші часи панеґіризму 17 століття. Всякі патріотичні шопки з промовами й „обходами" — це все вже стало дуже банальне і загал польської молоді — кепкує собі з цього. І в цій атмосфері на терені шкіл повстають комуністичні ячейки — у яких провідну ролю грають здебільша жиди. Та щож, коли і в шкільних програмах поручається цікавитись культурою С. С. С. Р.

Попри комунізм — другою язвою, що ґанґреною точить мораль польської молоді, це — каже автор — „розвидженє плцьове". Автор книжки подає цілий ряд удокументованих фактів, як сучасна польська молодь здеправована під оглядом полового життя, та надмірного уживання — яке найчастіше знаходить свій епільоґ у лікарів-венерольоґів. Кромі цього головно останніми часами зросли на терені поодиноких шкіл крадежі грошей, книжок і інших предметів, а між молоддю виплекується тип дитинидефравданта, що краде батькам гроші, або тип мантія, що під ріжними претекстами виманює гроші на деморалізуючі кіна, білярд, розпусту й т. п.

Та на такий затроєний дух молоді школа не знаходить відповідних засобів, бо ціла сучасна структура й програма сьогодні — рішуче ні-до-чого! Сьогоднішня польська школа — каже С. — це школа на піску. Надто велику уваґу привязує вона до ріжних орґанізаційних питань молоді, як до самого виховання. На терені кожної школи, сьогодні існує до 20 ріжного типу орґанізацій молоді — біжні „кулка" і „кулечка" — і школа пильно глядить, щоб велася у них якась праця, але зовсім не журиться, як та молодь живе поза школою, які ідеї вона собі засвоює.

Автор переводить дуже основну аналізу програм навчання, шкільних підручників, піддає все те основній критиці, точка за точкою доказуючи, що ані програми ані підручники не сповняють сьогодні свого виховного завдання.

Обговоривши ще проблеми участи жидівського елєменту в польській школі, виховної праці дому, покуси сьогоднішньої доби (кіно, радіо, спорт — які, на його думку, мають теж багато злого) — автор робить — сумний білянс своїх міркувань і видвигає постулят цілковитої зміни сучасних виховних метод у школі, яка під теперішню хвилю є на траґічнім роздоріжжі.

Такий менш-більш основний тон книжки п. Скочиляса, книжки писаної гострим стилем наче полемічний трактат, книжки, що містить у собі багато правдивого.

О. Мирович.

(„Новий Час")

ОСТОРОГА ПЕРЕД БОЛЕМ ГОЛОВИ.

(Подає др. Джан Л. Райс, комісар здоровля міста Ню Йорку).

Болі голови можуть бути спричинені цілою низкою відносин, а саме поважними хворобами, легкими недугами, реакцією окруження або навіть звичайними недомаганнями. Однак число випадків виказує, що найчастіше болі голови походять із дійсних причин. Вони не є недугою самі по собі, але вказівками, що не всьо в порядку. Іншими словами кажучи, це обяви недуг і тому власне не можна їх легковажити, а коли болі голови продовжаються, найкраще відвідати свого лікаря.

Заживання піґулок чи порошків, оголошуваних як „ліки на болі голови", може в найкращім випадку дати хвилеву полекшу. Однак вони не можуть дістатися до коріня недуги, відповідальної за біль. Болі голови можуть походити з таких буденних випадків як перегріта кімната, затісний капелюх або читання зверненим лицем до отвореного вікна. З другої сторони це може вказувати на поважну хворобу як запалення мозкової оболони, тифусна горячка, недуга Брайта, наріст на мозку, запалення носових каналів, тощо. Єдиною безпечною порадою для терплячих на болі голови є дістати лікарську пораду, а коли треба, медичне або хірурґічне лікування.

Лікар постарається винайти дійсну причину болю вашої голови. У деяких випадках він зможе вислідити, що причиною того є гостре зараження, або теж забурення в орґанах травлення. Воно також може походити з певної орґанічної недуги нервів або мозку. Поза тим він може знайти, що причина походить з певного ненормального стану очей, носа або вух. Щобільше він вислідить те недомагання, для котрого біль голови являється тільки трівожним сиґналом.

Коли орґанізм людини належно функціонує, тоді нема жадного болю; як тільки щось зійде з дороги, сейчас орґанізм висилає свій сиґнал — біль. Розуміється це міґрина або слабість голови, що ріжниться від звичайного болю, в котрім є тайною це, що атаки повторюються. Медичний світ пильно студіює цю недугу, але дотепер не винайшов відповідного ліку. Міґрина звичайно починається з молодости та продовжається майже до кінця середнього віку, очевидно з деякими виїмками.

ФЛІС.

Лист.

„Заборонивши Вам вступу до моєї хати при вулиці Леповій ч. 22 повідомляє, що я перепровадився на вулицю Далеку ч. 47 і що також забороняю Вам вступу до того дому!"

— Чи ти коли в офісі подумаєш про мене? — питається жінка чоловіка.

— Теж питання, Ірино! Я цілий ранок думаю собі: „Що теж там вона нині зварить?"

MEETINGS MEAN MUCH— "IN UNION IS STRENGTH"

Ukrainians Here Unitedly Protest Against Moscow-Directed Wrongs to Their Land— Important Declaration

Highly significant are those two great mass meetings of Ukrainian citizens during the last fortnight and completed this week, for they show a unity of purpose and solidarity of interest which will carry these new Canadians far.

Greek Catholic Ukrainians, Greek Orthodox Ukrainians, and Ukrainians of other religious affiliation, or of no religious affiliation, have found common ground in the condition of their dear homeland from which they have been driven by oppression and want, and after much earnest consideration they have united in a strong series of resolutions, addressed to their political leaders in particular and to the world at large.

Shoulder to Shoulder

An imposing number of cultural, educational and religious bodies, eleven in all, were represented by their members and executives in the Ukrainian People's Home, 191 Lippincott Street. About six hundred good Canadian citizens, representing the 10,000 Ukrainians of Toronto, who are all good Canadian citizens, thronged the sessions, which lasted for hours. The societies represented were:

Ukrainian People's Home, Toronto.
Ukrainian People's Home, New Toronto Branch.
Ukrainian Greek Catholic Congregation, Toronto and West Toronto.
Ukrainian Self-Reliance League, Branch 1.
Ukrainian Greek Orthodox Congregation.
United Hetman Organization.
Ukrainian National Federation.
Ukrainian Society Prosvita of M. Hrushevsky.
Defenders of the Ukraine.
Ukrainian Franko Educational Society.

The Canadian equivalent would be a gathering of the Loyal Orange Lodges, Knights of Columbus, Ward Conservative Associations, Liberal Riding Associations, Presbyterians, Baptists and Sons of Canada, to agree upon a declaration of national and racial importance.

Moscow Tyranny

The resolution which these united children of that great mother, the Ukraine, passed, was provoked by the so-called "Moscovite Constitution" recently promulgated, which takes away or further circumscribes the remnants of liberty surviving in the homeland under Soviet rule, directed from Moscow.

The Ukraine has been virtually partitioned among Poland, Rumania, Czecho-Slovakia and Russia. This united gathering declared:

"We will never agree to an illegal occupation of Ukrainian Territories by Russia, Poland, Rumania and Czecho-Slovakia, and we pledge ourselves and call on all our brothers, to be firm and resolute in their struggle against these occupants until we realize and achieve an independent and united Ukraine.

Black List of Wrongs

The unanimous resolution protested against—

Starvation of the Ukrainian people for the cruel purpose of depleting their numbers.

Torture of political prisoners.

Forceful exile of Ukrainian people and systematic shooting and imprisonment of their cultural and political leaders.

Poland's boundary belt and Russia's boundary belt, under the pretext of military strategy, from which Ukrainian occupants are forced out while Poles and Russians are settled in the areas. These boundary belts are 30 and 70 kilometres wide, respectively, together making a great stretch of country sixty miles wide out of which the Ukrainian inhabitants are driven to make room for oppressors.

Prohibition of freedom of Ukrainian speech and the Ukrainian press, and denial of recognition of the Ukrainian language.

Interference with religion.

Destruction of Ukrainian national tradition, Ukrainian schools, cultural and athletic organizations, and changing of Ukrainian historical and geographical names.

No Communists They

The whole gathering was unanimously anti-Red. "We declare," they said, "that the so-called 'Moscovite Constitution' has nothing in common with real democracy, but on the contrary has been cunningly set and prepared by the Soviets with the ulterior motive of strengthening their control and occupancy of the Ukraine... We urge all Ukrainian organizations to avoid common endeavors with the traitors to the Ukraine in forming "Fronts" suggested by the occupants, and we call on all Ukrainians to enter the organized ranks in a resolute struggle, giving all our resources to achieve the independence of Ukraine."

(The Evening Telegram, Toronto, March 18, 1937.)

ВІДОЗВА ДО ВИХОДЦІВ З ЛЕМКІВЩИНИ, ГОЛОВНО З РЕПЕДИ, ПОВІТ СЯНІК.

Наша Лемківщина зачинає оживати новим життям. І наше село Репеда не остало позаду. Але відчувається один великий брак, коли мова про ширшу культурну працю. Ні одна читальня на Лемківщині не має своєї читальняної орхестри, ні дутої ні смичкової. А це спинює нашу працю на музичнім полі. Виділ читальні „Просвіта" в Рапеди піднявся великого і дуже важного діла: рішив заснувати при читальні дуту і смичкову орхестру, яка малаб поширити між нашим народом культ рідної пісні й музику.

Всі ми знаємо, чим була і чим є для нашого народу рідна пісня і рідна музика. Всі знаємо, що вони мають величезний вплив на виховання молоді. Знають це цілком певно й наші Браття і Сестри за океаном. І тому певно поспішать нам з допомогою, щоб допомогти здійсненню тих наших мрій. А імена тих, що розуміють вагу цього великого культурного діла й прийдуть нам з допомогою, вписані золотими буквами в історію нашої читальні й нашого села та цілої Лемківщини.

Уряд читальні „Просвіта" в Рапеди.

Адреса: Репеда, почта: Щавне, повіт Сянік. Жертви слати через Обеднання, або до читальні „Просвіти".

ПРОТОКОЛ

СЕМОГО КОНҐРЕСУ „ОБЄДНАННЯ".

Семий Конґрес „Обєднання Українських Орґанізацій в Америці" відбувся дня 20. грудня 1936. р. в готелі Пенсилвенія в Ню Йорку.

(1)

1) ВІДКРИТТЯ КОНҐРЕСУ:

Конґрес відкрив короткою промовою предсідник „Обєднання" ред. О. Ревюк. У своїй промові привітав численно зібраних делеґатів від ріжних українських орґанізацій в Америці та представника Проводу Орґанізації Українських Націоналістів, дел. О. Грибівського, що в переїзді через Америку, завітав на Конґрес. Відтак візвав всіх присутніх повстати з місць та короткою мовчанкою віддати найвищу шану тим всім українцям, що віддали своє життя за українську справу.

В дальшому подав причини, чому скликано Конґрес на неділю: Отож багато делеґатів від орґанізацій домагалося, щоб Конґрес відбувся в неділю по тій причині, що в робочі дні багато делеґатів-робітників не може взяти участи в Конґресі.

2) ВИБІР ПРЕЗИДІЇ КОНҐРЕСУ Й КОМІСІЙ:

Відтак приступлено до вибору Президії Конґресу. Вибрано таку Президію: **Михайло Рибак** — голова, п-і Анна Середа й інж. Малевич — місто-голови, мґр. Володимир Душник і п-а Олена Сивуляк — секретарі.

Вибрано й Комісії:

а) **Верифікаційна комісія:** д-р Семен Демидчук, Володимир Череватюк, Микола Близнак.

б) **Пресова комісія:** адв. Василь Цільник, Евген Ляхович, Михайло Ільків.

в) **Резолюційна комісія:** д-р Лука Мишуга, Теодор Свистун, д-р Володимир Ґалан, Дмитро Галичин, Евген Лисенко.

г) **Виборча комісія:** Микола Мурашко, п-і Степанія Галичин, Евстахій Кривень, Петро Дубовецький, п-і Анастасія Ваґнер, Михайло Головатий, Хемій Теодор, Антін Маланчук.

Після того предсідник Конґресу п. Рибак дякує за вибір та заявляє, що доложить всіх старань, щоб Конґрес випав орґанізаційно та морально якнайкраще.

Секретар Душник відчитує програму Конґресу. Делеґат Ґвіздь є за те, щоб призначені реферати були виголошені наперед. Делеґати Слободян та Павчак пропонують, щоб Конґрес провадився після визначної програми з тим, що пропоновану інж. Малевичем точку 7. (Уділення абсолюторії уступаючому урядові) перенести зараз після дискусії над звітами урядників. Збори приняли цю зміну програми.

3) ЗВІТИ УСТУПАЮЧОГО УРЯДУ:

1) **Звіт голови О. Ревюка:** (Гляди „Свобода" ч. 6 з 1937 р.).

2) **Звіт рекордового секретаря д-ра Л. Мишуги:** (Гляди „Свобода" чч. 8 і 9 з 1937 р.).

3) **Звіт фінансового секретаря Д. Галичин:** (Гляди „Свобода" ч. 11 з 1937 р.).

4) **Звіт скарбника М. Даниьченка:** Скарбник стверджує, що всі позиції вичислені фінансовим секретарем відповідають правді та згоджуються з його рахунком. (Фінансовий звіт є у „Свободі" ч. 11 з 1937 р.).

5) **Контрольна комісія:**

а) **д-р Демидчук:** Стверджує в імені контролі, що все діловодство, фінансові й рекордові книги були основно переглядані й контроля не знайшла нічого, що не відповідалоб статутові та вимогам „Обєднання". Спеціяльно звернула контроля увагу на $2,000, які стали причиною жалюґідної кампанії „Січового Клича" проти „Обєднання" та ОДВУ. І тут теж знайдено все в повнім порядку.

б) **Т. Свистун:** як член контрольної комісії стверджує додатково, що все знайдене в порядку. Однак є проти цього, щоб заслугу за зібрані жертви признавати „Обєднанню", бо воно сповняє тільки функцію пересилкового бюра. Кредит за ці збірки й працю треба дати націоналістам з ОДВУ. В дальшому порядку п. Свистун намагався дати пояснення, звідкіля взялася кампанія „Січового Клича" за згадувані $2,000.

Д. Галичин відповідає, що тепер не є місце на такі особисті здогади контрольора, а на діловий звіт п. Свистуна як члена контрольної комісії.

Т. Свистун відповідає, що як контрольор, має право подати свою думку й про таку справу як тло, на якому зродилася аґітація, друкована на сторінках „Січового Клича".

Дел. **Р. Слободян** пятнує твердження Свистуна, щодо цього, що, мовляв, „Обєднання" не є ніщо інше, а пересилкове бюро. Каже, що це є закид, залюбки повторюваний довгими літами руїнниками орґанізаційного життя. Доказує діяльністю „Обєднання", що воно є українською національною й політичною інституцією, яка перевиховує нашу еміґрацію.

До слова зголошується більше делеґатів, які критикують Т. Свистуна за його вислови та домагаються, щоб відібрати йому голос. **Інж. Малевич** напоминає п. Свистуна, щоб вже хоч з огляду на велике число молоді заховував порядок та дисципліну. Коли п. Свистун намагався далі говорити на давний лад, на внесок делеґата Маланчука, делеґати Конґресу заявилися за те, щоб п. Свистунові відібрати голос.

в) **Вол. Кедровський:**

Як третій член контрольної комісії заявляє, що все діловодство „Обєднання" знайдено у взірцевому порядку, спеціяльно фінансові книги. Отже казав він, виступ п. Свистуна треба уважати за індивідуальний, а не від імені контрольної комісії. Ставить внесок, щоб дати вотум довіря й признання цілому урядові „Обєднання" за точне й правильне виконування свойого обовязку. Внесення підперто кількома голосами.

Голова Конґресу п. Рибак замикає звіти урядників та отвирає четверту з черги точку програми, дискусію.

4) ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ УРЯДНИКІВ:

ад 1: звіт голови Ревюка: Інж. Малевич, коли ніхто не забирав голосу, ставить внесок приняти звіт. Конґрес одноголосно принимає звіт голови.

ад 2: звіт рек. секр. д-ра Мишуги: П. Драпяк ставить внесок приняти звіт, однак ставлять запити. Дел. **Пасічник** запитує д-ра Мишугу, чому в „Юкреніен Віклі" не друкується більше статей для молоді по анґлійськи. Д-р Мишуга відповідає, що це не є справа „Обєднання", тільки Українського Народнього Союзу. Такі запити є добре ставити на конвенції УНС, і там може бути дана відповідь. Пасічник пропонує, щоб „Обєднання" передало цю справу конвенції, а д-р Мишуга відповідає, що це можуть зробити члени УНС та делеґати на конвенцію.

Д-р Ґалан запитує д-ра Мишугу, чи пороблено деякі старання, щоб до „Обєднання" притягнути інші українські орґанізації, як це було рішено на одному з попередніх Конґресів. Д-р Мишуга відповідає, що не було офіційних заходів у цій справі, однак писалося про це в пресі, й то про обєднання українських чинників в Америці не для політичних цілей, але для загально-українських і культурних як видання українсько-анґлійського словаря, української школи, культури та пр. Однак ніхто з тих орґанізацій, що не входять в склад „Обєднання" на такі справи не відзивався. Супроти цього „Обєднання" не вважало вказаним робити ще якісь інші заходи.

Після того на внесення дел. Драпяка принято звіт д-р Мишуги одноголосно.

Ад 3: звіт фін. секретаря Д. Галичина:

Інж. **Малевич запитує**, чи всі українські громади, до яких посилано гроші в часі повені, здали звіт. Відповідь: так.

Дел. **Свистун** знову виступає проти того, щоб „Обєднання" брало моральний кредит за працю ОДВУ, яке збирає та посилає гроші на визвольну боротьбу через „Обєднання".

Д-р Мишуга відповідає, що коли українське громадянство в Америці допомагає жертвами революційній боротьбі, то це не заслуга Обєднання чи ОДВУ, а в першу чергу заслуга таких як бл. п. Білас й Данилишин, яких геройська посвята наклонює нас до жертв. Дел. Свистун дальше впирається, що треба дати признання ОДВУ.

Інж. Малевич стверджує, що виступ дел. Свистуна є неправильним і не на місці. Дел. **Маланчук** стверджує, що це члени УНС у великій мірі піддержують визвольну боротьбу морально й матеріяльно, а не приписують собі ніяких особливих заслуг, ні не домагаються ніяких признань. Дел. **Пасічник** твердить, щоб „Обєднання" давало кредит жертводавцям. Делеґатка **Малевич** виступає проти цього та заявляє, що це сором, що в нас люди торгуються ізза „кредитів", а менше дбають за працю і ідею. Дел. **Ляхович** твердить, що ОДВУ давало всі свої сили до послуг визвольної боротьби й буде дальше давати без огляду на це, чи йому хтось дасть признання чи ні, бо орґанізовані націоналісти не хочуть жадних похвал. Добиваючись „кредитів" для ОДВУ, п. Свистун робить це на власну руку. Дел. **Свистун** дальше намагається обороняти свої попередні думки про кредит. Тоді предсідник Конґресу відбирає йому голос. **Д-р Ґалан** тоді запитує, чому дел. Свистунові не дають можности докінчити його мову. Дел. Мурашко й Галичин твердять, що на це прийде ще час в іншому місці програми. Потім п. **В. Кедровський** ще раз заявляє, що виступ дел. Свистуна належить рахувати за індивідуальний, за який контрольна комісія не бере на себе жадної відповідальности і ставить щераз внесок, щоб дати урядові довіря й абсолюторію. Дел. **Свистун** каже, що має докази, що „Обєднання" та ОДВУ нарочно зробили непорозуміння в ОДВУ, щоб її розбити. Тоді п. Ревюк та д-р Мишуга заапелювали до Конґресу, щоб уділити дел. Свистунові голосу на вияснення закидів. Дел. **Свистун** тоді заявив, що доказів не має, але особисто відчуває, що д-р Мишуга й Е. Ляхович, які працюють разом в „Свободі", порозумілися і нарочно довели до непорозумінь в ОДВУ, щоб в той спосіб цю орґанізацію розбити. Тоді п. Ревюк як голова „Обєднання" ствердив офіційно, що ніякого порозуміння між ОДВУ й „Обєднанням" не було, що заява дел. Свистуна є звичайною клеветою. Супроти цього просить Конґрес занятися виступом дел. Свистуна. Дел. **Череватюк** в імені Центральної Управи ОДВУ заявляє, що не було жадного порозуміння між ОДВУ і „Обєднанням" і коли ОДВУ усунуло двох-трьох людей, то це сталося внаслідок їх орґанізаційних провин. Твердить далі, що п. Свистун не має права промовляти від імені ОДВУ, бо на Конґресі є офіційні представники від ГУ ОДВУ. Потім п. **Ревюк** запитує Конґрес, чи делеґати мають хоч якесь підозріння щодо цього, що є якась правда в словах дел. Свистуна. Цілий Конґрес ствердив, що слова дел. Свистуна не відповідають правдивому станові справи. Дел. **Павчак** твердить, що „Обєднання" поступало у всім правильно. Дел. **Близнак** заявляє, що виступ п. Свистуна, опертий на видумці й неправді, міг мати на ціли хіба те, щоб Конґрес розбити, вносячи деморалізацію між делеґатів, а спеціяльно між молодь. І тому ставить внесок, щоб Конґрес ухвалив п. Свистунові вотум недовіря як членові контрольної комісії. Тоді п. **Свистун** виступає і твердить, що „Націоналіст" перший видвигнув справу $2,000. На це відповідає дел. **Ляхович**, що „Націоналіст" тільки викрив брехуна й за це не має нічого боятися, а хто далі поширює ці брехні, є також брехуном. Делеґати **Й. Стеткевич** і **М. Боднар**, як представники молоді, ставлять внесок, щоб замкнути дискусію та приступити до рефератів молоді. Внесок перейшов.

Потім п. **Ревюк** пригадує, що п. Кедровський в імені контрольної комісії вніс внесок на уділення абсолюторії урядові „Обєднання". Тому заки приступлять до голосування, треба взяти під увагу в першу чергу внесення дел. Близнака в справі дел. Свистуна. Внесок дел. Близнака в справі уділення вотум недовіря п. Свистунові як членові контрольної комісії „Обєднання" переходить більшістю голосів.

Тоді голова Конґресу дає під голосування внесок про уділення абсолюторії уступаючому урядові „Обєднання". Конґрес ухвалює абсолюторію.

В тім місці відчитав **д-р Мишуга** проєкт резолюцій.

Потім п. **Ревюк** забирає голос та каже, що на Конґрес „Обєднання" прибув делеґат від Проводу Орґанізації Українських Націоналістів п. Омелян Грибівський та просить його до слова.

Дел. О. Грибівський вітає Конґрес від Орґанізації Українських Націоналістів. Дякує українському американському громадянству за видержливість та піддержку визвольної справи, головно в найкритичніших моментах революційного руху, т. зн. підчас варшавського процесу ОУН, коли то польська влада ріжними спрепарованими сплетнями хотіла скомпромітувати націоналістичний рух та вбити визвольну акцію за океаном. Стверджує далі, що велике націоналістичне перeродження України використовують певні групки людей, які тут і там витворюються, для своїх персональних інтересів, послуговуючися притім дорогим іменем націоналізму та революції. І з тими одиницями чи групами треба боротися, бо український націоналізм — це не тільки боротьба зі зовнішними ворогами, але це також боротьба за душу, за її перeродження, за віднову українських характерів та чеснот.

Промову п. О. Грибівського приняли делеґати численними оплесками та вдовіллям. Після того, предсідник Конґресу зарядив обідову перерву.

(Кінець буде).

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА.

Дня 26. березня 1937 р. померла АННА БИХ, членкиня Укр. Зап. Товариства Дністер, відділу 361 в Ню Йорку.

Покійна родилась в селі Підярків, повіт Бібрка, Галичина. До У. Н. Союзу вступила в 1934 році.

Похорон відбудеться в понеділок, дня 29. березня, з дому жалоби, під ч. 871 — 51 вулиця, Бруклин, Н. Й., точно в годині 9-тій рано.

Просимо всіх членів, тов. Дністер, відділу 361 У. Н. Союзу, прибути на час і в означене місце, звідки разом відпровадимо тіло Покійної до церкви св. Юра при 7-мій вулиці в Ню Йорку, а потім на вічний спочинок.

В. їй П.

Михайло Боднар, секретар.

ДОРОГОВКАЗ.

Take Seabeach (BMT) Line to 8th Ave. Walk to 51st St. and house number 871. Or at the station look for Dnister members who will direct you to the Funeral Parlor.

— Чи то правда, що Крупалевич назвав тебе ідіотом?

— Так, одначе вчинив це дуже делікатно.

— Акжеж це

— Він сказав, що коли йде про нашу інтеліґенцію, то взаїмно не можна нам нічого закинути.

У крамниці.

— Чи є свіжі риби?

— Не тільки свіжі, а навіть живі.

— Це ще нічого не говорить. Ви, наприклад, живі, одначе не свіжі . . .

— Юрчику, вже мусиш іти спати. Як я була така як ти, то йшла спати разом із курми.

— А як мама могла вдержатися на бантах?

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(140)



Коли увага всіх малпів була скупчена на місці, звідки врядигоди доходив до їх ніздрів підозрілий запах, з кущів висунулася кремезна постать Ґа-яти з Олд Таймером під пахою. Зу-до забормотів. Недаром цей ватажок малпів не міг занюхати власної породи: Ґа-Ята мала під пахою білого чоловіка. Всі малпи заворушилися нервово.



Носови вони вірили більше ніж власним очам. Зрештою, яке діло має малпа таскати під пахою живого чоловіка? Через довгі віки чоловік уважався їх найтяжчим ворогом. Чому Ґа-Ята поламала віковий закон і не розірвала його на шматки? „Вбиймо його тепер", почали воркотіти малпи. „Вбиймо тарманґана" гуділи вони зловіщо.



Та тут втрутився Тарзан: „Тарманґан належить до мене", сказав він поважно. „Не займайте цього що належить до Тарзана". Малпи в послуху змовкли. Тимчасом Ґа-Ята виступила наперед і безцеремонно шпурнула Олд Таймером кілька кроків перед Тарзаном. „Я є Ґа-Ята", сказала вона. „Тут є тарманґан. Ґа Ята не могла здибати чорного".



Олд Таймер піднявся і Тарзан перший раз побачив його обличчя. Та він пізнав його по одежі. „Це ти!" закликав він. „Я казав Ґа-Яті принести мені якогось чоловіка, щоб розвязати ось ті дроти. Я не знав, що вона притаскає тебе. Де є дівчина? Коли вона лишилася сама в нетрах, то вона знаходиться у великій небезпеці. Бо нетрі повні леопардів".